

מסורת הש"ס

א) וַיִּרְסַת הַעֲרִין מִסּוּבֵרֵינָן וְעַי' בַּנֶּסֶךְ ע"ז טע. חלה לַסְבּוּרֵין, ב) וַנִּכְרַסְתָּ מ. תַּעֲנִית כַּדִּין, א) מִתּוֹסַפְתָּא דַּשְׁנָת פִּטְרִין, ד) וְעַי' פִּרְשִׁי בַּכְּמוּצוֹת לוֹ, ד"ה וּדְקָאֲרִין, ט) מִתּוֹסַפְתָּא פִּי"א, א) וְתוֹס' פִּי"א מְכּוּרֹת מַבֵּי, א) מַגְנִינָה ד, א) מִתּוֹס' דַּשְׁנָת פִּטְרִין, א) רִשִׁי מ"ו, א) בִּסְיָא: וְנִקְבִּין, ט) וַנִּכְרַסְתָּ ג, א) וְנִשְׁלָן, ט) רִשִׁי מ"ו, א) וְעַי' רִשִׁי שְׁנַת קִלְסִי, א) וְעַיִעַ תּוֹס' קְדוּשִׁין לוֹ: ד"ה הַאֲלֵן, ט) כ"ה דַּפּוּי"י,

תורה אור השלם

1. שְׁמֵר פְּתָאִים וְ דְלוּתִי וְלִי דְהוֹשִׁיעַ:

תהלים קטו ז
2. וְיַחֲדִי בַּחֲצִי הַלֵּילָה וְיִין הָבָה כָּל בְּבוּר בְּאַרְיִן מִצָּרִים מִבְּכָר פִּרְעָה הַשִּׁבַּע עַל כִּסְאוֹ עַד בְּבוּר הַשִּׁבַּע אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר וְכֵל בְּבוּר בְּהֶמָּה:

שמות יב כט
3. הַבּוֹר יִמּוּל וְלִיד בֵּיתֶךָ וּמִקְרָת פִּסְפָּר וְהִתְהַרְיִת בְּבִשְׂרֶכֶּךָ לְבָרִית עוֹלָם: בְּרֵאשִׁית יז יג
4. וְעָרַל וְכָר אֲשֶׁר לֹא יִמּוּל אֶת בִּשְׂר עַרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה דַּקְשָׁה הַהוּא מִמֶּמְקֶה אֶת בְּרִיתוֹ הַפֶּר: בְּרֵאשִׁית יז יד

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה יומא דשומא יום שומא: ב) ו"ה קמני מיתה וכו' לישנא אחתינא גרסי' תניא דרמסייעא ליה לרב הונא טומטוס:

מוסף רש"י

לא נשבה להם רוח צפונית. ולא היה להם יום נוח לימול (יהושע ה ב). ודקארי לה מאי קארי לה. מי שהשיב משוכה זו צנית המדרש מה עלתה על רוחו (כתובות ד). טומטוס שקידש קדושי. לחומרא וזריכה גט שמה זכר הוא (בבברות סב). נתקדש קדושי קדושי. חוה שקדשו אסור בקדושותיו של טומטוס כגון בלמו ובחלותו, דשמת נקבה הוא (שם). כשבביצוי ניכרות מבחוץ. אלא שהגיד טמון דשא ודאי זכר הוא (חגיגה ד.ד).

רוח לפונית. נוחה לא חמה ולא לוונת וחמה זורחת: לא נשבה

לס רוח לפונית. זיוס ולא זרחה חמה עליהם: איבעית אימא

משום דנופוס היו. ממעשה העגל ולא היו ראויין לאור נוגה:

ואיבעית אימא. משום הכי לא נשבה כי היכי דלא ניצדרו ענני

הערל פרק שמיני יבמות

משום דלא נשיב להו רוח צפונית. בספרי אומר דנגנותן של ישראל סיפר הכתוב שלא עשו אלא פסח אחד בנ' שנה שהיו במדבר שלא מאינו שעשו פסח אלא בשנה שניה ותימה וכי צמוד היו נמנעים ואי משום מילת זכרים שהיו מעבדים וחשיב גנות לפי שגרמו הם דבר זה והא כיון דלא

ואיבעית אימא משום דלא נשיב להו רוח צפונית דתניא כל אותן ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא נשבה להם רוח צפונית מאי טעמא איבעית אימא משום דנופים הוו ואי בעית אימא דלא נבדור ענני כבוד א"ר פפא הלכך יומא דעיבא ויומא דשותא לא מהליגין ביה ולא ^אמסוכרינן ביה והאידינא דדשו בה רבים ישומר פתאים ה': ת"ר כל אותן ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא היה יום שלא נשבה בו רוח צפונית בחצי הלילה שנא' ^בויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור וגו' מאי תלמודא הא קמ"ל ^גדעת רצון מילתא היא א"ר הונא א"דבר תורה משוך אוכל בתרומה ומדבריהם גזרו עליו מפני שנראה כערל מיתבי ^דמשוך צריך שימול במדרבנן ^הודקארי לה מאי קארי לה הא צריך קתני קמעי בסיפא ר' יהודה אומר לא ימול מפני שסכנה היא לו אמרו לו והלא הרבה מלו בימי בן כוזיבא והולידו בנים ובנות שנאמר ^והמול ימול אפי' מאה פעמים ואומר יאת בריתי הפר לרבות את המשוך מאי ואומר וכי תימא האי המול ימול לרבות ציצין המעכבים את המילה ת"ש את בריתי הפר לרבות את המשוך הוא סבר מדקא נסיב לה הש"ס קרא דאורייתא היא ולא היא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא מיתבי ^זטומטוס אין אוכל בתרומה נשיו יועבדיו אוכלין משוך ינוולד כשהוא מהול הרי אלו אוכלים אנדרויגוס א'אוכל בתרומה יואין אוכל בקדשים טומטוס אינו אוכל לא בתרומה יולא בקדשים קתני מיהת משוך ונוולד כשהוא מהול הרי אלו אוכלין תיובתא דרב הונא תיובתא אמר מר טומטוס אינו אוכל בתרומה נשיו ועבדיו אוכלים נשיו לטומטוס מנא ליה אילימא דקדיש דתניא ^חטומטוס שקידש קדושו קדושין נתקדש קדושו קדושין אימר דאמר לחומרא לקולא מי אמרינן ספק אשה הוא ואין אשה מקדשת אשה אמר אבבי ^טכשבביצוי ניכרות מבחוץ רבא אמר מאי נשיו י'אמו אמו פשיטא מהו דתימא מוליד מאכיל שאין מוליד אינו מאכיל קמ"ל ת"ש טומטוס אינו אוכל לא בתרומה ולא בקדשים בשלמא לאבבי תנא רישא ערל ודאי וקתני סיפא ספק ערל אלא לרבא טומטוס דסיפא ל"ל מאי טומטוס ערל השתא ספק ערל לא אכיל ודאי ערל אכיל מה טעם קאמר מה טעם טומטוס אינו אוכל בתרומה מפני שספק ערל הוא וערל אינו אוכל לא בתרומה ולא בקדשים לימא כתנאי ^ימשוך ^{יא}(ונוולד כשהוא מהול) וגר שנתגייר כשהוא מהול וקמן שעבר זמנו ושאר כל הנימולים לאיתויי מי שיש לו שתי ערלות ^{יב}אינן נימולין אלא ביום רבי אלעזר בר' שמעון אומר בזמנו

עב.

משום דלא נשיב להו רוח צפונית. בספרי אומר דנגנותן של ישראל סיפר הכתוב שלא עשו אלא פסח אחד בנ' שנה שהיו במדבר שלא מאינו שעשו פסח אלא בשנה שניה ותימה וכי צמוד היו נמנעים ואי משום מילת זכרים שהיו מעבדים וחשיב גנות לפי שגרמו הם דבר זה והא כיון דלא

אפשר לא היתה מעכבת כדאמר לעיל (דף עא.) המול לו אמר רחמנא ולא יקרב וגו' ואמר רבינו יצחק דעשו פסחים אבל לא עשו כתקנן אלא אחדס): **לא** נשבה להם רוח צפונית. פי' בפני עממה אבל אין לפרש דלא נשבה כלל דהא אמר בסוף כל הגט (גיטין דף לא: ושם) ד' רוחות מנשבות בכל יום ורוח לפונית מנשבת עם כולן שאלמלא כן אין העולם מתקיים: **נוזפין** היו. אמר רבינו יצחק ממעשה מרגלים ולא כמו שפירש בקונטרס ממעשה העגל שהי ממל להם הקצ"ה ואמר להם סלחתי שאחר כך נעשה משכן והשרה שכינתו ביניהם: **דלא** נבדור ענני כבוד. לא משום דתקיפה דנוחה היא וטוב לנחנלים אלא שמפזרת העננים והעת יפה כדאמר (מגילה דף כח:.) צעיא שמעתמא צילומא כיומא דאסתגא וכתיב גמי (איוב לו) מנאפון זהב יאתה זהב לשון אורה כמו המריקין זהב (זכריה ד) וכן פירש מנחם ואף לפי המדרש כן הוא דדרשין (בב"צ דף קה:.) שזולת הזהב לפי שמפזרת את העננים והגשמים נעלים והתצוה ציוקר ולכן הזהב צול: **ומדבריהם** גזרו ע"היה. והא דאמר בנגמר הדין (סנהדרין דף מד.) עכן משוך צערלתו היה ומפיק ליה מקרא אסמכתא צעלמא היא והא דאמר בפרק קמא דשבעות (דף יג.) דמשוך ערלה צכרת היינו שלא מל כלל: **מיתבי** בו'. דמשוך אוכל בתרומה אע"ג דלרץ שימול מדרבנן מפני שנראה כערל לא אסריהו בתרומה ולפי הספרים דגרסי לימא מסייע ליה צ"ל דמשמע ליה אוכל מן התורה אבל מדרבנן אסור כדמוכח ^טוצרימאן דקמני צריך שימול:

מבחוץ. וא"ת אכתי היאך מאכיל את אשתו

דכיון דאינו בן ציהא לא היו חופטו חופה כמו פחותה מצת ג' לעיל בפרק הבא על יצמתו (דף לו:.) וי"ל דכיון דרצוי לקרוע היו צר חופה:

אין

בתרומה ולא בקדשים בשלמא לאבבי תנא רישא ערל ודאי וקתני סיפא ספק ערל אלא לרבא טומטוס דסיפא ל"ל מאי טומטוס ערל השתא ספק ערל לא אכיל ודאי ערל אכיל מה טעם קאמר מה טעם טומטוס אינו אוכל בתרומה מפני שספק ערל הוא וערל אינו אוכל לא בתרומה ולא בקדשים לימא כתנאי ^טמשוך ^י(ונוולד כשהוא מהול) וגר שנתגייר כשהוא מהול וקמן שעבר זמנו ושאר כל הנימולים לאיתויי מי שיש לו שתי ערלות ^{יב}אינן נימולין אלא ביום רבי אלעזר בר' שמעון אומר בזמנו אין

וקדושו קדושין דהא תניא טומטוס שקידש קדושו קדושין מספק וזריכה גט: **נתקדש קדושו קדושין.** ונפקא מינה לאיתסורי האי דקדשה בלחותו של טומטוס ובלמו שמה אשה הוא: **לחומרא.** דבעינן גט מיניה: **לקולא מי אמרי.** דניחוקיה כוכר ודאי ויאכיל צת ישראל בתרומה: **מוליד מאכיל.** את אמו בתרומה דדייקין לה וילד ציתו (ויקרא כב) צראוי להוליד קמשמע לן: **מאי טומטוס.** דקתני בסיפא ערל גמור: **מה טעם קאמר.** סיפא לפרושי רישא אתא והכי קאמר מה טעם טומטוס אין אוכל מפני שהוא ספק ערל ועל אין אוכל לא בתרומה ולא בקדשים: **נימא כסנאי.** מילתא דרב הונא תנאי היא אי הוי משוך דאורייתא או דרבנן: ^א(ונוולד כשהוא מהול. שצריך להטיף ממנו דם צרית): **וגר שנתגייר כשהוא מהול.** כגון ערצי וגבעוני שנתגיירו וארץ להטיף ממנו דם צרית: **שפי ערלות.** צ' עורות זו על גבי זו: ^בז

מר

עין משפט

נר מצוה

יב א ב מיי פ"ו מהל' תרומות הלכה י טו"ד סימן קסב:
ב ג מיי שם הלכה יא:
בא ד מיי שם הלכה יד:
בב ה ו מיי שם הלכה יא:
בג ז ח מיי פ"י מהלכות מעשה קרבן הלכה ט:
בד ט מיי פ"ד מהלכות אשדות הלכה יא סמג עשין מה טו"ע אה"ע סימן מד סעיף ה:
בה י מיי פ"ו מהלכות תרומות הלכה יב טו"ד סימן שלא:
בו ב מיי פ"א מהל' מילה הלכה ז סמג עשין מ טו"ש"ע י"ד סי' קסב סעיף א:

תוספות ישנים

השתא ספק ערל לא אכיל ודאי ערל מיעביא. וא"ת ולימא דרישא מיירי בודאי ערל וסיפא מיירי טומטוס ממש דהיינו ספק ערל וי"ל דא"א לומר דרישא צערל ודאי דא"כ לא הוה קרי ליה טומטוס דא"ל דאנב סיפא נקטיה שאין דרך למתני רישא אנב סיפא אבל סיפא מלי לאוקומי בודאי ערל ודאי דנקט טומטוס אנב רישא נקטיה דמיירי בטומטוס ממש תני סיפא טומטוס אע"ג דטומטוס הוי ערל ודאי: